Geologiska Föreningen i Stockholm Förhandlingar

Publication details, including instructions for authors and
subscription information:

<http://www.tandfonline.com/loi/sgff19>

Naturfenomen iakttaget den 15 augusti 1889 i Loftahammars socken, Kalmar län

A. G. Nathorst

Published online: 06 Jan 2010.

To cite this article: A. G. Nathorst (1889) Naturfenomen iakttaget den 15 augusti 1889 i Loftahammars socken, Kalmar län, Geologiska Föreningen i Stockholm Förhandlingar, 11:7, 403-406, DOI: [10.1080/11035898909445837](https://doi.org/10.1080/11035898909445837)

To link to this article: <http://dx.doi.org/10.1080/11035898909445837>

PLEASE SCROLL DOWN FOR ARTICLE

Taylor & Francis makes every effort to ensure the accuracy of all the information (the "Content") contained in the publications on our platform. However, Taylor & Francis, our agents, and our licensors make no representations or warranties whatsoever as to the accuracy, completeness, or suitability for any purpose of the Content. Any opinions and views expressed in this publication are the opinions and views of the authors, and are not the views of or endorsed by Taylor & Francis. The accuracy of the Content should not be relied upon and should be independently verified with primary sources of information. Taylor and Francis shall not be liable for any losses, actions, claims, proceedings, demands, costs, expenses, damages, and other liabilities whatsoever or howsoever caused arising directly or indirectly in connection with, in relation to or arising out of the use of the Content.

This article may be used for research, teaching, and private study purposes. Any substantial or systematic reproduction, redistribution, reselling, loan, sub-licensing, systematic supply, or distribution in any form to anyone is expressly forbidden. Terms & Conditions of access and use can be found at <http://www.tandfonline.com/page/terms-and-conditions>

Naturfenomen iakttaget den 15 augusti 1889 i Loftahammars socken, Kalmar län,

enligt underrättelser insamlade

af

A. G. NATHORST.

Den 16 augusti 1889 erhöill jag på L. Hallmare i Loftahammars socken, der jag under sommaren jemte min familj uppehöll mig, underrättelse om ett egendomligt naturfenomen, som iakttagits föregående afton. Säsom resultat af de först lemnade meddelandena nedskref jag följande: Den 15 augusti, vid half tio eller tio-tiden på aftonen, sågo personer, som åkte från Källvik till Hallmare, »rakt öfver sina hufvuden» ett moln, som med stor hastighet gick fram mot vester(?). Det »liksom fräste». Det syntes äfven vid L. Hallmare och sades här varit ljust samt med stor hastighet gått fram och tillbaka. Äfven här påstods att det »fräste». Vid förfrågan hos olika personer, som sjelfva iakttagit fenomenet, erhöillos derefter följande meddelanden.

Ynglingen JOSEF HORNVALL från L. Hallmare berättar, »att han, som skjutsade sin mor från Källvik till hemmet, mellan Nyhagen och 'Lars Eriks' blef uppmärksamrad derigenom att han hörde huru det liksom fräste i luften. Han tittade upp och såg då ett moln, som med stor hastighet och af storlek ungefär såsom boningshuset i L. Hallmare gick i rigtning tvärs öfver vägen (mot vester). Molnet var lysande såsom eldgnistor. Det vände om, så att det än en gång gick öfver vägen mot vester, bredde ut sig och blef mörkt, blef aflångt.»

En af mina tjenstflickor hade vid L. Hallmare sett skenet, som med stor hastighet gick ungefär från öster mot vester. Det bör anmärkas att de båda nämnda personerna iakttog fenomenet vända mot söder.

En på L. Hallmare tjänande dräng hade hört att det »fräste» i luften.

JOSEF HORNVALLS berättelse bekräftades af ynglingen HJALMAR WESTERGREN, som samtidigt befunnit sig på väg från Källvik till L. Hallmare, något närmare det senare stället än den förre.

Då jag den 17 augusti på ångslupen Loftahammar befann mig på resa till Vestervik, berättade landtbrukaren AUGUST ANDERSSON i Aleglo, att landtbrukaren CARL ANDERSSON i St. Grundemar, som äfven befann sig ombord på båten, just meddelat, att han ifrågavarande afton (den 15:de) varit på väg från Tongered till sitt hem. Dervid skyggade hästen och C. ANDERSSON hörde då huru det »liksom fräste» i luften öfver hans hufvud. Han såg då upp och märkte ett moln, »så stort som ångslupen Loftahammar», gå med hastig fart mot nordvest.

Vid besök i Stockholm någon tid efteråt omnämnde jag saken för frih. A. E. NORDENSKIÖLD, som bad mig om möjligt samla ytterligare underrättelser. Då jag sedermera träffade sagde CARL ANDERSSON, bad jag honom sjelf på ett papper anteckna hvad han sett. Detta meddelande liksom ett från handlanden A. V. HULTGREN följer nedan, jag vill blott dessförinnan anmärka, att C. ANDERSSON under samtalet nämnde, att han just stigit af för att öppna en grind, då han genom hästens beteende blef uppmärksamrad på företeelsen. Hans meddelande lyder som följer:

»Den 15 augusti 1889, kl. $\frac{1}{2}$ 10 e. m., på resa mellan Loftahammars kyrka och mitt hem, Stora Grundemar i Loftahammars socken, utgörande en väglängd af $\frac{1}{4}$ mil, upptäcktes, då halfva vägen var passerad, ett i luftlagren (nära intill jorden)¹⁾ sväfvande sken, hvilket rörde sig mycket hastigt, ja nästan med

¹⁾ Äfven JOSEF HORNVALL uppgaf att molnet gick lågt.

blixtens hastighet i riktning från vestnordvest till ostsydost i en utvidgning af cirka 50 å 60 fots skenytta, och på samma gång som det så rörde sig, som här är sagdt, så förnams ett susande ljud, liknande en vindfläkts framfart i en lummig skogsdunge. Skenets gång fram och åter observerades af mig cirka 8 å 10 gånger, på fram och återgående i luftlagren. Någon eller några knallar förnams icke, och hade sådant inträffat, så skulle det godt observerats, ty naturfenomenet rörde sig under allmän vindstilla.»

Handlanden A. V. HULTGREN i Loftahammar har lemnat följande skriftliga meddelande:

»På promenad mellan mitt hem i Tongered kyrkoby och Sandbyhof i Loftahammars socken, på cirka 5 minuters väg vester om härvarande kyrka, upptäcktes, mellan kl. 9 och 10 eftermiddagen den 15 augusti 1889, ett i luftlagren (nära intill jorden) sväfvande sken, hvilket, i likhet med den upplysning som CARL ANDERSSON i St. Grundmar afgifvit om samma sak, till alla delar med min iakttagelse öfverensstämmer, med det tillägg, att jag observerade och iakttog fenomenet ifrån dess början intill dess slut, hvilket varade under cirka $\frac{1}{2}$ timmes tid».

Äfven i Byvik samt Bågvik lär företeelsen iakttagits, men från dessa ställen har jag ej lyckats erhålla någon närmare underrättelse.

Att af ofvan meddelade iakttagelser draga några bestämda slutsatser angående fenomenets verkliga natur, tilltror jag mig icke. När jag först hörde talas om företeelsen såsom ett moln, som framgått med fräsande ljud, bragtes mina tankar naturligtvis på en meteor. Men dermed synes den omständigheten ej harmoniera, att molnet gått fram och tillbaka. Man kunde visserligen tänka sig, att meteoeren »exploderat» och att dervid molnen utgått åt skilda håll, men hvarför hördes då inga knallar, och detta fastän molnet ju säges gått lågt? Huruvida handlauden HULTGRENS uppgift, att fenomenet varade en half

timme, grundar sig på uppskattning eller på iakttagelse på klockan, känner jag icke. Men man har ju flere exempel derpå, att ett sken qvarstått på himmelen temligen länge efter det meteoren passerat.